מטיילים בישראל

מסע בין נופים, תכנון מסלולים וקבלת החלטות

יחידת הוראה לכיתה ט' תשפ"ז | עברית בחינוך הערבי

הכינה: ג'קלין זריק
מפמ"ר עברית בחינוך הערבי בעל יסודי: ד"ר האני מוסא

מטרות היחידה (בסיום היחידה התלמידים יוכלו:)

- **הבנת הנקרא:** להבין מידע מתוך טקסט, לזהות מידע גלוי ומידע משתמע, לזהות את הרעיון המרכזי של טקסט, להבין מילים לפי ההקשר, לזהות כינויים ומילות קישור.
- **הבנת הנשמע:** להפיק מידע מטקסט, להבין מידע מתוך הקשבה לפודקאסט.
- **שילוב מידע ממקורות שונים:** לשלב מידע ממקורות שונים.
- **קבלת החלטות והבעה בעל פה:** לקבל החלטה ולהסביר אותה, לתכנן טיול בישראל, להציג את התכנון בעל פה בשפה ברורה.

פתיחה כמה אתם מכירים את ישראל? | טריוויה

ענו על השאלות:

1. **איזה אתר מפורסם נמצא ליד ים המלח?**
   - א. מצדה
   - ב. החרמון
   - ג. נמל יפו
   - ד. הגנים הבהאיים
2. **באיזה אזור נמצאת אילת?**
   - א. בצפון
   - ב. במרכז
   - ג. בדרום
   - ד. באזור הכנרת
3. **איזה מקום מפורסם במים המלוחים שלו?**
   - א. הכנרת

- ב. ים המלח
- ג. הים התיכון
- ד. נהר הירדן

4. **באיזה אזור נמצא החרמון?**
   - א. בצפון
   - ב. בדרום
   - ג. במרכז
   - ד. ליד אילת
5. **מה אפשר לראות במדבר?**
   - א. הרים ונופים
   - ב. רק בניינים
   - ג. רק חופים
   - ד. רק יערות

שאלה אישית: איזה מקום בישראל הייתם רוצים לבקר בו? מדוע?

אוצר מילים מילים חשובות ביחידה

פירוש	מילה
המקום שאליו רוצים להגיע	**יעד**
הדרך שבה מטיילים	**מסלול**
מקום שאפשר לבקר בו	**אתר**
מה שרואים מסביב	**נוף**
העולם שאינו בנוי בידי האדם	**טבע**
אזור טבע שמנסים להגן עליו	**שמורה**
אנשים שמגיעים למקום כדי לטייל	**תיירים**
מידע על מזג האוויר הצפוי	**תחזית**
שמירה מפני סכנה	**בטיחות**
אזור יבש עם מעט גשם	**מדבר**
אירועים שהתרחשו בעבר	**היסטוריה**
להישאר על פני המים	**לצוף**
שיש בו הרבה מלח	**מלוח**

משימה השלימו את המשפטים

מחסן מילים: יעד | מסלול | נוף | תחזית | בטיחות

1. לפני הטיול חשוב לבדוק את _____ מזג האוויר.
2. בחרנו _____ קצר שמתאים לתלמידים.
3. ירושלים היא _____ מעניין לטיול.
4. מההר אפשר לראות _____ יפה.
5. בזמן טיול חשוב לשמור על _____.

הבנת הנקרא: מטיילים בישראל מתכננים את הטיול

ישראל היא מדינה קטנה, אבל יש בה מקומות רבים ומגוונים. אפשר לטייל בה בחופים, בהרים, במדבר ובשמורות טבע. יש בישראל גם אתרים היסטוריים שמספרים על העבר של המדינה. בכל אזור אפשר למצוא נופים שונים, מקומות מעניינים ופעילויות שמתאימות למטיילים שונים. לכן, כל מטייל יכול למצוא מקום שמתאים לתחומי העניין שלו.

אבל לפני שיוצאים לטיול, חשוב לתכנן אותו מראש. בשלב הראשון בוחרים יעד שמתאים למטיילים ולמטרת הטיול. לאחר מכן כדאי לבדוק כיצד מגיעים למקום ומה אפשר לעשות בו. חשוב גם לבדוק את אורך המסלול ואת רמת הקושי שלו. אם מטיילים עם ילדים או עם תלמידים, כדאי לבחור מסלול שמתאים לגיל וליכולת שלהם.

מזג האוויר הוא חלק חשוב בתכנון הטיול. כאשר מטיילים ביום חם, כדאי לבחור מסלול שמתאים למזג האוויר. למשל, אפשר לבחור מסלול קצר או מקום שיש בו אזורים מוצלים. ביום חם חשוב גם להכין מספיק מים ולתכנן הפסקות במהלך הטיול. בדרך זו אפשר ליהנות מהטיול ולשמור על הבריאות והבטיחות של המטיילים.

תכנון הטיול חשוב גם לשמירה על הבטיחות. לפני היציאה כדאי לבדוק את מזג האוויר ולהכין מים. במהלך הטיול חשוב להקשיב להוראות ולפעול בזהירות. חשוב גם לשמור על הטבע ועל המקומות שאנחנו מבקרים בהם. אין להשאיר פסולת בשטח או לפגוע בצמחים ובבעלי החיים. שמירה על הטבע מאפשרת גם למטיילים אחרים ליהנות מהמקום.

כדי לקבל מידע אפשר להשתמש במקורות שונים. טקסט יכול לספר על המקום ועל ההיסטוריה שלו. מפה יכולה להראות היכן נמצא המקום וכיצד מגיעים אליו. מידע נוסף יכול לעזור לנו לדעת מה אפשר לראות ולעשות באזור. כאשר משלבים מידע מכמה מקורות, קל יותר להבין את המקום ולקבל החלטה מתאימה.

טיול הוא לא רק דרך ליהנות מהזמן הפנוי. הוא מאפשר לנו להכיר מקומות חדשים וללמוד דברים מעניינים. כאשר תלמידים מתכננים טיול בעצמם, הם לומדים גם לקבל החלטות, לבדוק מידע ולחשוב על הצרכים של הקבוצה. הם מבינים שלא תמיד אפשר לבחור את המסלול המעניין ביותר, אלא צריך לבחור מסלול שמתאים למצב, למזג האוויר ולמטיילים.

לכן, טיול מוצלח משלב תכנון, ידע, חוויה ואחריות. כאשר מתכננים את הטיול בצורה נכונה, אפשר ליהנות מהדרך, ללמוד דברים חדשים ולשמור על עצמנו ועל הסביבה.

שאלות הבנת הנקרא: מידע ואיתור פרטים

1. **אילו מקומות אפשר למצוא בישראל לטיולים? כתבו שלושה מקומות המוזכרים בקטע.**

2. **מה צריך לבדוק לאחר שבוחרים יעד לטיול? כתבו שני דברים.**

3. **מדוע חשוב לבחור מסלול שמתאים לגיל וליכולת של המטיילים?**

4. **מה כדאי לעשות ביום חם לפני ובמהלך הטיול? כתבו שתי פעולות.**

שאלות הבנת הנקרא (רעיון מרכזי והסקה)

1. **מהו הרעיון המרכזי של הקטע?**

☐ בישראל יש מקומות רבים שאפשר לטייל בהם.

☐ תכנון נכון של הטיול עוזר ליהנות ממנו ולשמור על הבטיחות והטבע.

☐ חשוב לבחור רק מסלולים קצרים.

☐ תלמידים אוהבים לטייל במקומות היסטוריים.

2. **תלמידים רוצים לצאת לטיול ביום חם. איזה מסלול מתאים יותר?**

- א. מסלול ארוך ללא אזורים מוצלים.
- ב. מסלול קצר שיש בו אזורים מוצלים.

הסבירו את תשובתכם:

_____

_____

3. **מדוע לא מתאים לכל המטיילים לבחור באותו מסלול?**

- א. כי כל המטיילים אוהבים את אותם המקומות.
- ב. כי למטיילים יש גיל, יכולת ותחומי עניין שונים.
- ג. כי כל המסלולים בישראל קשים.
- ד. כי אסור לטייל במסלולים שונים.

4. **מדוע הכותב מדגיש שצריך להשתמש בכמה מקורות מידע?**

_____

_____

שאלות הבנת הנקרא: זיהוי לשוני

כינויים:

1. "הוא מאפשר לנו להכיר מקומות חדשים וללמוד דברים מעניינים." - **למה מתייחס הכינוי "הוא"?**

- א. התכנון ב. הטיול ג. המקום ד. המטייל

2. "...חשוב גם לבדוק את אורך המסלול ואת רמת הקושי שלו." - **למה מתייחס הכינוי "שלו"?**

- א. לטיול ב. למטייל ג. למסלול ד. למקום

מילות קישור:

1. כאשר משלבים מידע מכמה מקורות, קל יותר להבין את המקום ולקבל החלטה מתאימה. - **מהו הקשר הלוגי שמבטאת המילה "כאשר"?**

- א. זמן ב. ניגוד ג. תוצאה ד. סיבה

2. ישראל היא מדינה קטנה, אבל יש בה מקומות רבים ומגוונים. - **מהו הקשר הלוגי שמבטאת המילה "אבל"?**

- א. הוספה ב. ניגוד ג. סיבה ד. תוצאה

שאלות אוצר מילים וכותרת לקטע

1. **מה פירוש המילה 'מגוונים'?**
   - א. דומים זה לזה
   - ב. שונים זה מזה
   - ג. רחוקים מאוד
   - ד. מסוכנים
2. **מה פירוש הביטוי 'תחומי העניין'?**
   - א. הדברים שאדם אוהב ומתעניין בהם
   - ב. המקומות שאסור לבקר בהם
   - ג. כללי הבטיחות בטיול
   - ד. דרכי ההגעה למקום
3. **מה פירוש המילה 'פסולת'?**
   - א. ציוד לטיול
   - ב. מים ואוכל
   - ג. לכלוך ודברים שאינם צריכים
   - ד. צמחים ובעלי חיים
4. **איזו כותרת נוספת מתאימה לקטע?**
   - א. יום חם במדבר
   - ב. איך מתכננים טיול מוצלח ובטוח?
   - ג. המקומות ההיסטוריים בישראל
   - ד. טיולים לתלמידים בלבד

הסבירו מדוע בחרתם בכותרת זו:

_____

_____

חלקי דיבר

קבעו את חלק הדיבר של כל מילה (סמנו V במקום המתאים):

שם תואר	פועל	שם עצם	מילה
			טיול
			מטיילים
			חשוב
			לבחור
			מסלול
			יפה

הבנת הנשמע: ים המלח מקום מיוחד בישראל

לפני ההאזנה: מה אתם יודעים על ים המלח?

קטע האזנה מספר 1

1. **היכן נמצא ים המלח?**
   - 1. בצפון הארץ, ליד הים התיכון.
   - 2. בדרום הארץ, בין ישראל לירדן.
   - 3. במרכז הארץ, ליד ירושלים.
   - 4. בצפון הארץ, בין ישראל לירדן.
2. **מה אפשר לראות באזור ים המלח?**
   - 1. יערות ואגמים.
   - 2. הרים, מדבר ונופים יפים.
   - 3. רק חופים ומלונות.
   - 4. שדות ופרדסים.
3. **מדוע אפשר לצוף במים של ים המלח?**
   - 1. כי המים רדודים מאוד.
   - 2. כי המים חמים מאוד.
   - 3. כי כמות המלח במים גדולה מאוד.
   - 4. כי אין גלים בים המלח.
4. **איזו מהטענות הבאות נכונה לפי הקטע?**
   - 1. רק תיירים מגיעים לים המלח.
   - 2. ליד ים המלח אפשר לבקר במצדה ולהשתמש בבוץ לטיפוח העור.
   - 3. מפלס ים המלח עולה בשנים האחרונות.
   - 4. אין צורך לבדוק את מזג האוויר לפני טיול לים המלח.

קטע האזנה מספר 2

השלימו את המשפטים הבאים מתוך מחסן המילים.
מחסן מילים: כללי הבטיחות | מזג האוויר | שיטפונות | חם

1. לפני טיול לים המלח חשוב לבדוק את _____ מראש.
2. בקיץ באזור ים המלח _____ מאוד.
3. בחורף קיימת באזור סכנת _____.
4. חשוב לשתות הרבה מים ולהקפיד על _____ בזמן הטיול.

ענו על השאלות:

1. **מדוע חשוב לשמור על ים המלח?**
   - כי מפלס המים שלו יורד.
   - כי המים שלו אינם מלוחים.
   - כי אין בו תיירים.
2. **מה אפשר ללמוד מהקטע על תכנון טיול לים המלח?**
   - א. מספיק להגיע למקום בלי להתכונן מראש.
   - ב. חשוב לבדוק את מזג האוויר, לשתות הרבה מים ולהקפיד על כללי הבטיחות.
   - ג. כדאי להגיע רק בחורף ולא לשתות בזמן הטיול.
   - ד. חשוב לבקר רק במצדה ולא במקומות אחרים באזור.

משימת קבלת החלטות: איזה מסלול תבחרו?

אתם מתכננים טיול לתלמידי כיתה ט'.

מסלול ב'	מסלול א'
מסלול ארוך	מסלול קצר
יש בו מעט אזורים מוצלים	יש בו אזורים מוצלים
יש ממנו נוף רחב	מתאים ליום חם
המסלול קשה יותר	קל יחסית

עליכם להחליט איזה מסלול תבחרו? (מסלול א' / מסלול ב')
הסבירו את ההחלטה שלכם:
בחרנו במסלול _____ כי:

_____

_____

עברית דבורה מדברים על הטיול

עבדו בזוגות. כל תלמיד מציג את המקום שבו היה רוצה לטייל.

שאלות לשיחה:

- לאן אתם רוצים לטייל?
- מדוע בחרתם במקום הזה?
- היכן המקום נמצא?
- מה אפשר לראות שם?
- מה אפשר לעשות שם?
- מה צריך לבדוק לפני הטיול?
- מה צריך להביא?
- כיצד אפשר לשמור על הבטיחות?
- כיצד אפשר לשמור על הטבע?

משפטי עזר לשיחה:

- בחרתי במקום הזה כי...
- אני רוצה לטייל ב...
- המקום נמצא ב...
- אפשר לעשות שם...
- אפשר לראות שם...
- בזמן הטיול צריך...
- לפני הטיול חשוב...

- חשוב לשמור על...
- לדעתי, המקום מתאים לתלמידים כי...

משימה מסכמת אני מתכנן/ת טיול בישראל

בחרו מקום אחד בישראל ותכננו טיול. הציגו את המידע הבא:

היעד:

- יעד: לאן נוסעים?
- מיקום: היכן המקום נמצא?
- מה מיוחד במקום? מה מעניין בו?

החוויה:

- מה אפשר לראות? תארו את הנוף או את האתר.
- מה אפשר לעשות? כתבו שתי פעילויות.

ארגון ולוגיסטיקה:

- מה צריך לבדוק? (מזג האוויר, אורך המסלול, רמת הקושי).
- מה צריך להביא? כתבו לפחות שני דברים.

אחריות אישית:

- בטיחות: מה צריך לעשות כדי לשמור על הבטיחות?
- שמירה על הטבע: כיצד תשמרו על המקום?

סיכום ההחלטה:

- הסבירו את הבחירה: בחרנו במקום הזה כי... (הציגו לפחות שתי סיבות).

מקום הכתיבה:

_____

_____

_____

_____

_____

רפלקציה מה למדתי?

- **מילה חדשה שלמדתי:** _____
- **מקום בישראל שהייתי רוצה לבקר בו:** _____
- **דבר חדש שלמדתי על ים המלח:** _____
- **מיומנות חדשה שלמדתי (סמנו V):**

☐ למצוא מידע ☐ להשתמש במפה ☐ להקשיב לפודקאסט ☐ לשלב מידע ממקורות שונים

☐ לקבל החלטה ☐ לתכנן טיול ☐ לדבר בעברית

- **המשימה שהכי אהבתי:** _____
- **המשימה שהייתה לי קשה:** _____

- **היום אני יודע/ת לתכנן טיול טוב יותר כי...** _____

המדריך למטייל: כך תתכננו טיול מוצלח, בטוח ומהנה

שלב 1: בחירת היעד והגדרת המטרה
בוחרים יעד שמתאים לתחומי העניין של הקבוצה (חופים, מדבר, הרים או אתרים היסטוריים) ומגדירים מה רוצים להשיג בטיול.

שלב 2: בדיקת המסלול והתאמתו למטיילים
בודקים את אורך המסלול ורמת הקושי שלו. חשוב לבחור מסלול שמתאים לגיל וליכולת הפיזית של המשתתפים (למשל, מסלול קל יותר לתלמידים או ילדים).

שלב 3: איסוף מידע ממקורות מגוונים
משלבים מידע מטקסטים (על היסטוריית המקום), מפות (דרכי הגעה) ופודקאסטים כדי לקבל תמונה מלאה ולקבל החלטות נכונות.

שלב 4: בדיקת תחזית מזג האוויר
מזג האוויר קובע את אופי הטיול. ביום חם יש לבחור מסלול קצר, מוצל, לתכנן הפסקות מרובות ולהכין מספיק מים.

שלב 5: הכנה לבטיחות ושמירה על הטבע
מוודאים הצטיידות בציוד מתאים, מקשיבים להוראות הבטיחות בשטח, ומקפידים לא להשאיר פסולת ולא לפגוע בצמחים או בבעלי חיים.

למידה מתוך החוויה

תכנון טיול מלמד קבלת החלטות, בדיקת מידע והתחשבות בצרכי הקבוצה על פני רצונות אישיים.

דגשים מיוחדים לטיול בטוח (טיפ מהמומחים)

- **התמודדות עם יום חם:** העדיפו מסלול קצר עם אזורים מוצלים על פני מסלול ארוך וחשוף לשמש.
- **אחריות סביבתית:** שמירה על הטבע מאפשרת גם למטיילים אחרים ליהנות מהמקום; אין להשאיר פסולת בשטח.

ולסיום....

כדי ליהנות מנופי הארץ באמת, כל מה שצריך זה להתאים את הדרך לצעדים שלנו, לשמור על עצמנו ולהשאיר אחרינו רק עקבות של הנאה.

בהצלחה!